

О. В. Мишанич, Н. М. Сидоренко

Дорошкевич Олександр Костянтинович

ДОРОШКЕВИЧ Олександр Костянтинович (псевд. і крипт.: О. Дорош., С. Дорош, С. Д. Студент, С. Цабегей, Д., О. Д., С. Д., Д-евич С., Ол. Д., Ол. Дор., С-евич, С-кевич; 03(15). 09. 1889, м. Бронниці, нині Моск. обл. – 01. 04. 1946, Київ) – літературознавець, критик, педагог. Брат [Б. Дорошкевича](#). Доктор філологічних наук (1946). Закін. Університет св. Володимира в Києві (1913), був учасником семінару *В. Перетца*. Співзасн. Істор.-літ. товариства при Університеті (1917), ред. журналу Укр. вчит. спілки «Вільна українська школа» (1917–20), де надрукував ст. «Історія української літератури на вчительських курсах» (№ 1), цикли «Огляд життя середньої школи» (№ 3–4; обидві – 1917), «Шевченко на лекціях літератури» (1918, № 7), «Учитель і школа» (1918–19, № 8–10; 1919–20, № 1–3), низку рецензій на шкільні підручники та книги укр. письменників. Від 1921 – проф. Київ. ІНО. 1926–30 очолював Київ. філію НДІ ім. Т. Шевченка, редагував ж. «Життя й революція» (1925–27), де опублікував ґрунт. огляд. ст. «Літературний рух на Україні в 1924 р.» (№ 1–3), полем. роздуми «Ще слово про Європу: (До нової дискусії на стару тему)» (№ 6–7), «Моя апологія альбо оборона» (№ 11; усі – 1925), «Література і школа» (1926, № 7), нариси про літераторів «Естет і поміщик» (1925, № 11), «Листи Мих. Коцюбинського до Ів. Левицького» (№ 1), «Драгоманов в українській критиці» (№ 2–3), «Нотатки про Я. Щоголева» (№ 4), «Трагедія самотного чуття: (Шевченко й Ликера)» (№ 9; усі – 1926), рецензії на оповідання І. Сенченка, зб. «Гольфштром» та ін. У 30-х рр. висланий із Києва, викладав в Урал. пед. інституті (м. Свердловськ, нині Єкатеринбург, РФ). Після повернення від 1943 очолював відділ укр. літ-ри 19 ст. Інституту літ-ри АН УРСР і каф. укр. літ-ри Київ. університету. Досліджував укр. класичну та новітню літературу. Осн.

наук. праці присвяч. творчості Т. Шевченка, зокрема у зб. ст. «Етюди з шевченкознавства» (Х.; К., 1930) підсумував здобутки наук. шевченкознавства 20-х рр. Вивчав також укр.-рос. літ. зв'язки, простежив історію укр. культури в Москві і С.-Петербурзі (нарис «Українська культура в двох столицях Росії», К., 1945). Автор шкіл. підруч. «Українська література» (1922; 5-е вид. – 1931), для робітн. факультетів, курсів і профтехшкіл «Підручник історії української літератури» (Х.; К., 1924; 5-е вид. – 1930). Співукладач «Хрестоматії по історії української літератури. Т. 1, кн. 1. Стародавній період (XI–XIII ст.)» (1918; 2-е вид. – 1920) для серед. шкіл. У 20 – на поч. 30-х рр. брав участь у підготовці академ. видань творів Т. Шевченка, І. Котляревського, П. Куліша, Марка Вовчка та ін. Співред. (разом із С. Єфремовим) і один з авторів зб. праць Комісії для видавання пам'яток новіт. письменства ВУАН «Пантелеймон Куліш» (К., 1927).

Основні праці

Українська література в школі. К., 1921; 3 Кулішевого архіву. Листи Куліша до Марка Вовчка та Омеляна Огоновського // Україна. 1924. Кн. 4; Шевченко в приватному листуванні // Зап. Істор.-філол. відділу ВУАН. Кн. 7–8. К., 1926; Шевченко й петрашевці в 40-х рр. // Шевченко та його доба. Зб. другий. К., 1926; Куліш і Милорадовичівна. Листи. К., 1927; Листи М. П. Драгоманова до О. М. Пипіна // За сто літ: Мат. з громад. й літ. життя України 19 і поч. 20 ст. Кн. 3. К., 1928; Принципи організації тексту Шевченкової поезії // Життя й революція. 1932. Кн. 6–7; Пантелеймон Куліш (До 125-річчя з дня народження) // Література і мистецтво. 1944, 7 серп.; «Чорна рада» П. Куліша // УЛ. 1945. № 1–2; Реалізм і народність української літератури XIX ст. К., 1986.

Державний архів

ЦДАМЛМ. Ф. 549.

Рекомендована література

1. Коваленко Л. Учений, педагог, критик // ЛУ. 1969, 10 жовт.;
2. Кирилюк Є. Олександр Дорошкевич // Дорошкевич О. К. Реалізм і народність української літератури XIX ст. К., 1986;
3. Купріянов І. М. М. Т. Рильський і О. К. Дорошкевич // РЛ. 1989. № 3.

Бібліографічний опис:

Дорошкевич Олександр Костянтинович / О. В. Мишанич, Н. М. Сидоренко //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.

Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-21078>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).